

EAKAD

Praegu juhivad klubi Ehavalgust selle peremees Eino Sepp ja perenaine Milvi Roosileht.

2x Siivi Kori

Klubi Ehavalgus tegutseb juba veerand sajandit

Türi linna auväärseks ikka jõudnud elanikud käivad koos eakate klubis. Lisaks meelelahutusele pakub klubi ka isetegevusrõõmu.

SIIVI KORI
rleht@tyri.ee

Veebruaris tähistas Türi eakate klubi Ehavalgus oma tegutsemise 25. aastapäeva peoõhtuga. Klubi peremehe Eino Sepa sõnul on tegemist ühendusega, mis on loodud puhtalt kodanikualgatusele. „Hea algus jääb alati taevarannale särama,” ütles ta oma kõnes.

Klubi perenaise Milvi Roosilehe sõnul on neil liikmeid üle saja, kuid võiks rohkemgi olla. „Liikmeks võetakse kõik soovijad, vanuse alampiiri ei ole,” rääkis ta. Roosilehe sõnul võivad peoõhtutele tulla kõik, kes pileti lunastavad – selleks ei pea klubi liige olema. „Meil käivad tantsimas ka nooremad, kellele meie muusika meeldib,” rääkis ta.

Klubi tegevust juhivad 9-liikmeline nõukogu, kes valib enda seast peremehe ja perenaise. Klubi praeguse peremehe Eino Sepa sõnul on peamine koormakandja perenaine, kellele jäetakse alati viimane sõna.

Praegune perenaine Milvi Roosileht on oma ülesannet täitnud kuus aastat, peremees Eino Sepp on ametis teist aastat. Lisaks neile on klubi käekäigu eest aastate jooksul head seisnud perenaised Meeta Pihelgas ja Erna Hansumäe ning peremehed Endel Põldma, Heldur Härmaste, Atko Hansumäe, Jüri Treufeldt ja Ants Veere.

Ehavalguse asutajaliige Heldur Härmaste meenutas, et veerand sajandit tagasi oli klubiliikumise hooaeg. Türi kultuurimaja Kuldse klubi tegevusest võtsid osa ka eakamad inimesed, aga noorematele see ei meeldinud. Pärast ühe naisterahva suust kuulnud sõnu „pidu on muidu tore, kuid pensionäre on liiga palju” otsustasid 20 aktiivset vanemaelist luua oma klubi Ehavalgus. Koos hakati käima Türi kultuurimajas.

Klubi tegevus algas teoõhtutega, kus istuti ringis ümber ühise laua. Piletihinnaks oli 1 rubla ja 50 kopikat, millest 50 kopikat läks kultuurimajale ruumide üüriks ja rubla eest osteti võileibu ja telliti esinejaid. Härmaste sõnul valmistati võileivad ühiselt. Ülesanded olid omavahel jagatud: Härmaste pidi tooma iga kord kaks leiba ja kaks saia, Leida Toru oli teekeetja. Kultuurimaja töötaja käis peoõhtul lava pealt üritusest osavõtjaid üle lugemas, et ikka kindel olla, kas üüri õigesti tasutakse. Kui kultuurimaja juhatajaks tuli Toomas Loo, loobus ta eakatel üüri nõudmast. Ka praeguse kultuurimaja juhtkonnaga on klubil soojad suhted.

Igavuse peletamisest kasvas välja isetegevmine

Kuigi algusaastail üritasid kultuuritöötajad eakamate pidu elavdada ringmängude organiseerimisega, läks Härmaste sõnul see varsti igavaks. Seepärast hakkasidki Heldur Härmaste ja Endel Põldma, kes olid varem estrada digitegelus, teistele meelelahutu-

Perenaine tänas klubi esimest peremeest Endel Põldmat.

seks lõbusaid lookesi esitama. Nende duo tegutses aastaid ja on alles viimasel ajal soiku jäänud, sest Põldma tervis ei luba enam aktiivselt esineda. Ringmängudele eelistasid klubiliikmed tantsu. Selleks moodustati ansambel Pillipoisid. Hiljem mängis tantsuks Ajaratas, praegu teeb muusikat Pärnu ansambel Vana hõbe.

Kuna juba algusaastatel oli klubi liikmete hulgas palju lauluhuvilisi naisi, moodustati naisansambel, kes täitis tantsuvahelisi pause. Ansambel tegutseb Mare Neemelo juhendamisel siiani. Klubil on ka meesansambel, kes alustas tegevust mõnevõrra hiljem. Heldur Härmaste meenutas, et tema peremeheks olemise ajal märkas ta, et klubi liikmete hulgas on palju endisi meeskoorilauljaid – nii tegigi ta neile ettepaneku klubis esineda. Mehed võtsid tuld ja ansambel tegutseb Linda Johanson juhendamisel tänaseni.

Tähtsusest peoõhtuid elavdada mängiti Härmaste sõnul ka Oskar Lutsu lühinäidendide

„Kalevi kojutulek” ja „Valimised”. Linda Härmaste mõttest teha tants „Lilled valsi” muusikale kasvas välja tantsuring. Kuigi tantsuringi juhendajaks oli aastaid Valve Lung, ei ole siiski tegemist mitte rahvatantsu, vaid pigem karakertantsu esitava kollektiiviga. Praegu kahjuks tantsurühmal juhendajat ei ole, kuid kuus tantsupaari jätkavad oma tegevust. Ka „Lilled valsi” on kavas tänaseni.

Klubi tegutseb jätkuvalt

Toonane Kuldne klubi on ammu oma tegevuse lõpetanud, Ehavalgus aga jätkab reipalt. Liikmete arv on kasvanud viiekordseks ja liikmeid tuleb perenaise Milvi Roosilehe sõnul üha juurde. Heldur Härmaste meenutas klubi asutajaliiget Elli Viilupit, kes käis peoõhtutel veel 92aastaselt ja rääkis, et ta kohe ootab neid õhtuid. „Ma tahan teiste hulgas olla,” olevat ta öelnud. Seda võimalust pakub Ehavalgus kõigile ka edaspidi.

Mälestusi Kolu külast

Olen pärit Kolu külast. Kolu ja Torevere on kaks erinevat asulat, kuid nendevaheline piir jääb märkamatuks – üks küla läheb lihtsalt teiseks üle. Toraveres olid talud suuremad ja mõisa käest päriseks ostetud. Kolu küla tekkis endistele mõisa maadele. Mõis, esialgse nimega Collo, mille kohta pärinevad andmed aastast 1639, oli üle-eelmisel sajandil keskuseks, mille ümber toimus elu ja liikumine. Tänapäevani on sellest ajast säilinud endised moonanajad Sillaotsa, Tedre, Sihi ja Muraka.

Mõisa ajal oli külanortel kombeks suveõhtutel koguneda suurele puusillale, et ühiselt aega veeta. Minu isa mängis löötspilli ja naised löid sillal tantsu. Pärast Vabadussõja lõppu jagati mõisa maad sõjast osavõtnute vahel renditaludeks. Ka minu isa, kes oli võidelnud Vabadussõjas, sai riigilt rendile Mäeotsa talu. Talu polnud suur – 12,5 ha ja põllumaad oli sellest ainult 3 ha. Talu tuli riigilt välja osta viiekümne viie ja poole aasta jooksul. Minu isa, samaselt paljudele teistele asunikele, sai väljaostmise-ga hakkama 1930ndate aastate lõpul. Vanemate jutust tean, et möödunud sajandi algul oli Kolu ja Toravere küllades kokku 46 talu ja umbes 350 inimest. Kaks küla käisid omavahel tihedasti läbi. Kolu küla rahvas, kellel olid talud väiksemad, käisid suvit Toraveres suulisteks. Vastutasuks said nad naabritelt kas karjamaad või põrsaid või käisid oma lehmaga naaberkülal pulli juures. Rahas maksmine ei olnud kombeks. Kui Toravere küla talgud korraldas, kutsuti ka Kolu rahvas appi. Lõunat söödi ühiselt, ainult ühes rikkas talus jõid päevilised eestoad toidu kõrvale lössi ja oma pere tagakambri täispiima. Küla peal pandi seda naeruks.

Pühade ajal tehti taludes õlut. Siis käisid tuttavad mehed perest peresse õlut joomas. Väike viinapudel oli ka kaasas, aga sellest jätkus tervele seltskonnale kogu pühade ajaks. Kord nelipühade ajal oli ühes talus õlu otsa lõppenud. Kui nüüd külalised tulid, polnud peremehel muud teha, kui käiskis meestel sepuuri vankrile tõsta ja pugese ise sisse. Nii mindi Raba talle, kus peeti suurt kultu. Raba peremees arvas algul tõemeeli, et siga toodi, kui aga puurist emise asemel naabrinna välja tuli, tõi ta õlle lauale ja pidu läks edasi. Naljad, mida üksteisele tehti, ei olnud kunagi pahatahtlikud.

Mina sündisin 1931. aastal ja minu mälestused algavad umbes 1935. aastast. Mäletan hästi üht kohtumist ootamatu külalisega. Tol ajal külas ukse lukku ei pandud ja mina olin üksinda kodus. Ühel mehel oli aga meile asja. Kui ma külalist nägin, hakkasin kartma ja pugegin laua alla peitu. Mul on silme ees pilt, kuidas see minu mälestustes jube suur mees kummardus minu juurde laua alla ja küsis, kui vana ma olen ja mina ütlesin, et neljane. Siis ajasime juttu ja ta küsis, kus ema ja isa on. Lapsepõlvest mäletan, et Kolu oli kauplus, mida pidas Brandt (hilisem Prant). Seal müüdi heeringat, vankrimääret, suhkrut, soola ja kommi. Leiba poes ei müüdnud, seda küpsetas igapäev ise.

Kolus olid seltsimaja, raamatukogu, kõrts ja pritsikuur ehk tuletõrje seltsi maja, mis valmis umbes 1936. aastal ja sai külarahvale kooskämimise kohaks. Kui pritsikuuris peeti pidu, siis tegid külanaised mõisahoones süüa. Minu ema käis ka verivorsti tegemas, isa aga pruulis pidulistele õlut. Pillimeheks oli kuulus Muraka onu, kelle pärisnimi oli Gustav Nõmmov.

Pritsikuuri peod olid kuulsad – rahvast tuli kohale ka Kärust ja Türit. Tuletõrje seltsi juhiks oli Voldemar Bach (hiljem Aas). Selts tegutses aktiivselt, kaasa löid ka naised. Kui olin viiene, käisime tuletõrje seltsiga Tallinnas. Isa osales tuletõrjevõistlustel, kuid meie emaga olime onul külas. Sellest sõidust on mul meelde jäänud, kuidas läksime mööda Nunne tänavat üles Toompeale ja käisime Kaarli kirikus.

Linda Kald
Kirja pani Siivi Kori
järgneb 28. märtsi lehes

Kolu tuletõrjeseltsi liikmed.

Kartulivõtmise talgud Viira talus 1938. aastal.

2 x Erakogu